

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 13248/2023
30.05.2024. године
Београд

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић, Весне Станковић, Радославе Мађаров и Бранке Дражић, чланова већа, у парници тужиоца ..., „АА“, ББ ПР ..., чији је пуномоћник Горан Јеленковић, адвокат из ..., против туженог ВВ из ..., чији је пуномоћник Петар Јелић, адвокат из ... и туженог ГГ из ..., чији је пуномоћник Зоран Пејчић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији туженог ДД из ..., изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3398/22 од 01.11.2022. године, у седници одржаној 30.05.2024. године, донео је

РЕШЕЊЕ

ПРИХВАТА СЕ одлучивање о ревизији туженог ДД из ... изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж 3398/22 од 01.11.2022. године, као изузетно дозвољеној.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Нишу Гж 3398/22 од 01.11.2022. године и пресуда Основног суда у Бору П 701/21 од 16.05.2022. године у ставу првом и трећем изреке, у односу на туженог ДД из ... и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бору П 701/21 од 16.05.2022. године, ставом првим изреке, усвојен је тужбени захтев тужиоца, па су тужени обавезани да тужиоцу солидарно исплате на име накнаде материјалне штете укупан износ од 2.430.049,70 динара са законском затезном каматом почев од 16.05.2022. године, као дана пресуђења, до коначне исплате; ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражено да се тужени обавезу да тужиоцу на досуђени износ накнаде штете од 2.430.049,70 динара солидарно исплате законску затезну камату почев од 02.08.2019. године, као дана подношења тужбе, па до 16.05.2022. године, као дана пресуђења, као неоснован; ставом трећим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове поступка у укупном износу од 350.100,00 динара са законском затезном каматом почев од дана извршности пресуде до коначне исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж 3398/22 од 01.11.2022. године, ставом првим изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужених и потврђена пресуда

Основног суда у Бору П 701/21 од 16.05.2022. године; ставом другим изреке, одбијен је захтев тужиоца да се тужени обавезу да му накнаде трошкове одговора на жалбу.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужени ДД из ... је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права, са предлогом да се о ревизији одлучи као изузетно дозвољеној, применом члана 404. ЗПП.

Тужилац је поднео одговор на ревизију, не тражећи накнаду за трошкове њеног састава.

Одлучујући о дозвољености ревизије у смислу члана 404. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник Републике Србије“, број 72/11 ... 18/20), Врховни суд је оценио да су испуњени услови за одлучивање о посебној ревизији туженог ДД из ..., ради уједначавања судске праксе у односу на правна питања везана за застарелост накнаде штете проузрокована кривичним делом. Из наведеног разлога, на основу члана 404. став 2. ЗПП одлучено је као у ставу првом изреке.

Испитујући побијану пресуду применом члана 408. ЗПП, Врховни суд је оценио да је ревизија туженог ДД из ... основана.

Према утврђеном чињеничном стању, правноснажном пресудом Основног суда у Бору К 675/12 од 30.12.2013. године, првотужени ДД оглашен је кривим за извршење кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 2) КЗ, за дело за које му је утврђена казна затвора у трајању од четири месеца и којом пресудом је осуђен на јединствену казну затвора у трајању од пет месеци. Друготужени ГГ истом пресудом оглашен је кривим да је помагањем извршио кривично дело злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 2) КЗ за која му је изречена условна осуда. Оштећене је суд упутио, ради остваривања својих имовинскоправних захтева на посебне парничне поступке. Наведена пресуда постала је правноснажна 05.01.2015. године. Накнада материјалне штете коју тужилац потражује у износу од 2.430.049,70 динара представља износ прибављене противправне имовинске користи утврђене наведеном правноснажном кривичном пресудом. У току поступка истакнут је приговор застарелости тужиоцевог потраживања.

На основу утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да није основан приговор застарелости тужиоцевог потраживања, јер је тражена штета последица извршења кривичног дела злоупотреба овлашћења у привреди из члана 238. став 1. тачка 2) КЗ, за које је запређена казна затвора до 5 година, па се кривично гоњење за предметно кривично дело према члану 103. став 4. КЗ-а не може предузети када протекне рок 5 година од извршења кривичног дела. У конкретном случају предузето је кривично гоњење у законским роковима и донета правноснажна пресуда којом су тужени оглашени кривим, а тужилац је стекао право да у даљем року, сходно члану 377. став 1. поднесе тужбу, с обзиром да је на главном претресу у предмету К 645/12 истакао имовинскоправни захтев и да га је правноснажном пресудом кривични суд упутио да исти остварује у парничном поступку, на који начин је сходно члану 388. и члану 392. став 3. ЗОО прекинут рок застарелости накнаде штете проузроковане кривичним делом, те је застарелост почела тећи изнова од момента правноснажности кривичне пресуде (05.01.2015. године) у новом року од 5 година (тужба поднета 06.08.2019. године), у смислу члана 377. став 1. и члана 392. став 6. ЗОО, због чега је

тужбени захтев усвојен за главно потраживање са припадајућом законском затезном каматом од пресуђења до исплате.

Основано се у ревизији указује да је због погрешне примене материјалног права чињенично стање остало непотпуно утврђено.

Одредбом члана 377. став 1. и 2. Закона о облигационим односима прописано је да кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време одређено за застарелост кривичног гоњења. Прекид застаревања кривичног гоњења повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете.

Из садржине наведене законске одредбе произлази да се застаревање накнаде штете проузроковане кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, везује за време одређено за застарелост кривичног гоњења, као и да прекид застаревања кривичног гоњења, повлачи за собом и прекид застаревања захтева за накнаду штете. Застарелост кривичног гоњења за кривично дело за које су тужени, као саизвршиоци, оглашени кривим, према одредби члана 103. став 4. КЗ наступа када протекне пет година од извршења кривичног дела, а према одредби члана 104. став 6. истог Закона, застарелост кривичног гоњења настаје у сваком случају кад протекне двоструко време које се по закону тражи за застарелост кривичног гоњења, односно у конкретном случају протеклом 10 година од извршења кривичног дела, од када се има рачунати и дан настанка штете.

Покретањем и вођењем кривичног поступка или пријавом имовинско-правног захтева у кривичном поступку, прекинуто је застаревање потраживања накнаде штете у овом случају, јер су тужени оглашени кривим за кривично дело којим је тужиоцу причињена штета. Сагласно томе, нови рок за подношење захтева за накнаду штете почео тећи од достављања правноснажне кривичне пресуде, јер од тада пресуда производи правно дејство према учесницима у поступку (материјална правноснажност – члан 361. ЗПП), како су то и утврдили нижестепени судови. Међутим, нижестепени судови нису ценили када је тужилац поднео тужбу за накнаду штете, те да ли је то учинио пре или после истека рока од 10 година, рачунајући од дана када му је причињена штета, тј. по истеку дупло онолико времена које је предвиђено за застаревање кривичног гоњења (апсолутна застарелост) за кривично дело којим је причињена штета у смислу члана 104. став 6. Кривичног законика.

Наиме, када је од дана извршења кривичног дела протекло двоструко време прописано законом за застарелост кривичног гоњења, наступа и застарелост потраживања накнаде штете проузроковане тим кривичним делом, без обзира на чињенице које су могле довести до прекида или застоја застаревања.

Како правилна примена материјалног права зависи од утврђења наведених чињеница, нижестепене пресуде су морале бити укинуте, а првостепени суд ће у поновном поступку поступити по изнетим примедбама, употпуниће чињенично стање, након чега ће правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку у односу на туженог ДД који је изјавио ревизију (тужени нису јединствени супарничари).

Укинута је и одлука о трошковима парничног поступка у односу на туженог ДД, јер иста зависи од коначног исхода парнице.

Из изнетих разлога, одлучено је као у ставу другом изреке решења, применом члана 416. став 3. ЗПП.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**